

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *K. K.*
Cím: *Költőzködik a ceruza-
múzeum*
Forrás: *Az Est*

13n.

(Hely)

1938 nov. 1

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1938"

Személy

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 8891

KÖLTÖZKÖDIK A CERUZAMÚZEUM

— Az Est tudóstíjótól —

Az élet tele van furcsaságokkal; néha ott bukkan rájuk az ember, ahol legkevésbé várná. Budapest egész színházjáró közönsége ismeri Herczeg Jenőt, a népszerű sznművészt. A kitünő mulattatónak most nagy a gondja. November elején elköltözik régi lakásából; a Madách sugárút egyik mellékuocájában, az Éva uccában bérelt lakásba vonul át párját ritkító gyűjteményével. Herczeg Jenő tulajdonában van ugyanis

Budapest egyetlen ceruzamúzeuma,

amelynek elszállítása — az »anyag« törekenysége miatt — sok fejtörést okoz. Ezernégyszáz múzeumi tárgyról van szó, azonfelül sok száz, dobozban és fiókban elhelyezett más ceruzáról. Az 1400-as szám közlésevel lelepleztük Herczeget, aki mindenkinek 1600 ceruzát mond, hogy lefőzze a másik gyűjtemény tulajdonosát, Horváth Árpádot, a Nemzeti Színház volt főrendezőjét, a debreceni Csokonai színház igazgatóját.

Meglátogattuk Herczeg múzeumát. Most csomagolja a gyűjtemény darabjait, il-

letve darabkáit; féltő gonddal vigyáz minden egyes tárgyra.

— Miért szereti annyira a ceruzákat? — kérdeztük.

— Ez a rajongás még gyermekkoromból származik — válaszolta a művész. — Emlékszem, hogy kiskoromban eldugtam a ceruzáimat, hogy újat kelljen venni a papírüzletben. »Megörültem«

a papírüzlet szagától,

az irkaszagtól, a léniaszagtól. Boldog voltam, ha bemehettem egy-egy papírkereskedésbe. Ezt a ceruzaszagot azóta is szeretem.

Csernoch ceruzája

— Mióta gyűjti a ceruzákat?
— Gyűjteményem első darabja

Esztergomból származik.

A Környey Béla által alapított Fehér Holló társasággal, amely minden évben nagypénteken hajókirándulást tesz a Dunán, egyszer elmentünk Esztergomba. Megnéztük a Bazilikát, a múzeumot. Nemrég halt meg Csernoch János hercegprí-

más és a primási udvar egyik fiatal papja megmutatta nekünk a lakosztályát. Dolgozószobájában

megláttam Csernochnak azt a ceruzáját, amellyel utoljára írt.

Elkértem. Ez a Csernoch-ceruza volt gyűjteményem alapja. Azóta szaporodott ilyen tekintélyes »múzeumma«.

Megmutatta féltett kincseit.

Tizenhatféle világító ceruzája

van. Ceruza, amelyben kockajáték van elrejtve. Hőmérős ceruza. Irón picidominójátékkal. Autógyertya-ceruza. Ceruza, amely öngyújtónak is használható. Cigarettaszipka-ceruza és szivarvágóceruza. Egy másik

sétabotnak is alkalmas.

Képviselve van a világ minden gyárának egy-egy darabja. A mostani költözködéskor három hatalmas ládát fog megtölteni a gyűjtemény.

— Melyik a legkisebb és a legnagyobb darab?

— Simon Béla professzor ajándéka. Ott van abban a

két méter hosszú, 34 kiló súlyú

ládában. Mindössze három ceruza. Egy Kohinor, egy Castell, egy Montblanc. Simon Béla a Nemzetközi Vásáron látta meg a három óriási ceruzát és elküldte nekem ajándékba. Egy család hetekig fűthetne vele, ha felaprítanák. A legkisebb ceruzám, teljesen ép darab, 2 centiméter

hosszú. Sok csutkaceruzám is van, amelyek legfeljebb egy centiméter hosszúak. Mind fontos gyűjteménydarabok, különféle gyártmányok.

Egy múzeum története

— Kitől kapta a ceruzákat?

— Már ismerik ezt a szenvedélyemet. Ez a ceruza például — mutatta — Esterházy Jánostól való. Aranyból van. Van itt vagy húsz arany- és rengeteg ezüstceruza. Negyven ceruzát Abrahám Páltól kaptam. Mind ezüstből van. Egy fogadalmat kötötte ehhez. Mielőtt a kitünő zeneszerző külföldre utazott volna Budapestről, megígérte, ha sikere lesz a Haway rózsája című operettjének

a darab minden premliérje után kapok egy ceruzát.

Negyven városban játszották Abrahám operettjét és mint látja, betartotta ígéretét. Gyönyörű darab ez az öntöltő ceruza is... Nézze csak. Chrysophras-zöldből van a középrész. Arany. Götzl Lipót vezérigazgatónál láttam egyszer. Elkértem tőle. Először vonakodott, mert aznap vette drága pénzért. Itt is Abrahám Pál lépett közbe. Megígérte a vezérigazgatónak, hogy ír neki egy indulót, ha nekem adja a ceruzát. A ceruza nálam van, az induló még ma sem készült el. Gyönyörű ceruzát kaptam Biller Iréntől, báró Wolfner Andrásztól. Egyszer születésnapom volt, a Liszt Ferenc téri akkori Ciro mu-

latóban rendeztem bankettet a Terézkör-
úti Színpad tagjainak. Valamennyien
egyforma ceruzát adtak nekem ajándé-
kul. Nagyon mérges voltam.

A gyűjtés lélektana

— Minden ceruzához tisztességes úton
jutott?

— Nem. Be kell vallanom:

egyet loptam.

Amikor Joe *Paszternák*, a Hollywoodban
élő kiváló filmember elbúcsúzott Buda-
pestről, valamennyi jóbarátjának adott
egy ezüst ceruzát. »Emlékül, Joe.« Ezt
vésette bele. Stella Adorjánnál, aki bará-
tom, megláttam és elloptam. *Még ma sem
tudja, hogy nálam van.* Paszternákot nem
ismerem, de örülök, hogy gondolt rám és
beleírta: »Emlékül, Joe.« Mit tudom én,
mikor lesz szükség arra, hogy felmutas-
sam előtte? Így legalább nem lehet le-
tagadni az ismeretséget.

— Mivel magyarázza azt, hogy ezek a
ceruzák olyan nagy örömet okoznak ön-
nek?

— *A téboly egy neme* — felelte meg-
győződéssel Herczeg Jenő. Néha éjjel, ha
korán megyek haza, úgy három-félnégy
órákor és nem tudok elaludni, *kinyitom
a fiókokat és szortirozom a ceruzákat.*
A hajnal még ott ér. Erről jut eszembe:
inkább pénzt kellett volna gyűjteni. A
pénzről viszont az jut eszembe, hogy
valamit elfelejtettem. *Nincs önnél vélet-
lenül egy ceruza?*

Átnyujtottam. Herczeg szakértő szem-
mel megvizsgálta, csettintett, majd
zsebrevágta.

— *Felvidéki ceruza...* Ez lesz gyűjte-
ményem legtiszteltebb példánya. (K. K.)